

נעמי גורודיסקי, יאיר אהרוני, זיקה קופל, שושנה גרינברג -
מינהל המחקר החקלאי - המכון לטכנולוגיה ואיחסון.
אירית רילסקה - מינהל המחקר החקלאי - המכון לגידולי שדה.

תקציר

אחת התופעות הבולטות, המופיעה במלוני סתיו חורף מהזנים גליה וערבה, היא התמוטטות הציפה. התמוטטות זו מופיעה בצורת רצועה מימית סביב בית הזרעים ומתקדמת כלפי הקליפה. מתברר, כי התופעה מתחילה כבר בפרי, שצבע קליפתו מתחיל להצהיב ובולטת יותר בפירות בעלי קליפה צהובה (1). תופעה זו פוגמת באיכות הפרי ופוסלת אותו לייצוא. הסיבה לתופעת ההתמוטטות עדיין איננה ידועה. מתברר שכאשר מלוני חורף אלה מגיעים לגודלם המלא, אך צבע קליפתם עדיין ירוק, אחוז הסוכר בציפתם גבוה וההתמוטטות עדיין איננה מופיעה בהם. אילו ניתן היה לשפר את צבע קליפתם, אפשר היה לשווק מלוני חורפיים בעלי מתיקות וללא התמוטטות פנימית.

בשנת 1987 נערכה סדרת ניסויים במטרה למצוא דרכים מסחריות אשר יאפשרו קטיף מלוני בשלבי הבשלה מוקדמים מבחינת צבע (פיגמנטציה) וזירוז צבע קליפת הפרי אחרי קטיף.

בשנת 1988 נמשכו ניסויים לשיפור צבע הפרי מבלי לגרום להתרככותו באיחסון. בניסויים אלו נבדקו:

- א. השפעת טמפרטורת האיחסון לאחר תהליך ההבחלה.
- ב. השפעת החומר בעל הפעילות כביואקטיבטור, NF10, שסופק על ידי החברה ביוארגניקס (2) על תהליך הבחלת הפרי.

תוצאות הניסויים בשנה זו היו דומות לתוצאות שהתקבלו אשתקד ומצביעות על קושי בהבחלת הפרי גליה בעונת האביב. עם זאת התקבלו תוצאות טובות בניסוי הראשון כאשר ההבחלה באתילן ניתנה מוקדם (חודש מרץ) ומייד לאחריה הפרי הועבר לאיחסון בקירור. שילוב זה של הבחלה וקירור מייד, לא מנע את התרככות הפרי שנקטף בסוף העונה. לא נמצאה כל השפעה על הבשלת הפרי לטבילה בתכשיר NF10, כפי שבוצעה בניסוי. בהסתמך על שתי עונות ניסוי אנו ממליצים על ביצוע ניסוי בעל היקף רחב יותר וזאת רק לאחר בחירה קפדנית של פרי אשר לא מראה סימני הבשלה והתפרקות בשדה. הטיפול המומלץ הוא אתילן בריכוז 100 ח"מ שניתן למשך 24 שעות בטמפרטורה בין 25-28 מ.צ. יש להעביר את הפרי לקירור מייד לאחר גמר הבחלתו.